

Talv tegi lõpuponnistuse märtsis

Autor

Ain Kallis

klimatoloog

Värvikad loojangud ennustavad heitlikku ilma.

Ekki ametlikult loetakse märtsi esimeseks kevadkuuks, oli ta tänavu kübeke külmem nii detsembrist kui ka veebruarist, uskuge või mitte! Muidugi olid kõik need neli kuud keskmisest kõvasti soojemad.

Kui arvestada talveks periood detsembrist märtsini, siis oli Eesti keskmine õhutemperatuur +0,5 °C vähemalt viimase 142 aasta kõrgeim. Norm ehk keskmine temperatuur sel perioodil on -4,9 °C.

Talv on meie maal üldse üks veniv mõiste – talvekuuks on kutsutud näiteks novembrit, talveharjapäevi (talve poolitajaid) leidub meil aga vähemalt kaks.

Üks neist on 12. märts, korjusepäev. Kui mõni arvab, et just sel päeval võib sulava lume alt midagi kriminaalset välja sulada, siis ta eksib – 1404 aasta eest suri siis paavst Gregorius. Sinna see «korjus» maetud ongi, nimepäevana.

Tänavu teatasid meie valitsusasutused, et nimelt 12. kuupäevast alates on kulupõletamine keelatud – algas tuleohtlik aeg.

Keeld sai peale pandud igaks juhuks, tegelikult oli lõppenud märts üks viimaste aegade märjemaid.

Näiteks Tartus on rohkem sadanud poole sajandi kestel vaid 1990. ja 1995. aastal. Kõige enam kasteti Võrumaad (78 mm ehk üle kolme kuunormi), kuivem oli Läänemaal (Haapsalu kandis 51 mm). Eesti riik sai märtsis keskmiselt 63 mm (225% normist).

Meteoroloogia ja hüdroloogia instituudi arvutuste kohaselt oli läinud paastukuu erandlik ka soojuse poolest – kuu keskmine temperatuur 0,4 °C ületab normi tervelt 3,6 pügala võrra.

Kõige soojem oli endiselt saartel (Vilsandil 2,0 °C), tunduvalt jahedam aga Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas -0,5 °C). Kõige kõrgem temperatuur mõõdeti Narva-Jõesuus 31. märtsil (+15,1 °C), madalaim aga Jõhvis 22. märtsil (-12,5 °C).

Märts tuleb kui lõvi ja läheb kui lammas, teab inglise vanarahvas. Ta tuli tõesti Lääne-Euroopas Emmaks nimetatud tormiga, mis küll meil suurt häda ei põhjustanud. Õige möll läks lahti siinmail alles 25. ja 26. kuupäeval.

Just siis, nädalapäevad enne märtsi lõppu tõi kellegi Andreas Feileri poolt Nanniks ristitud torm (Berliini vabaülikool müüb teatavasti rõhkkondade nimesid) Eestisse mitmeks päevaks jõuluagsest

piltpostkaardiliku maastiku.

Artiklid ajalehtedes olid kui kopeeritud 2003. aasta aprilli algusest – kaos teedel, eriolukord jne. Lund tuli tõesti palju: Ahjal ööpäevaga 34, Valgas 21 ja Võrus 18 cm.

Nimetatud lumemöllu tõi meile nn lõunatsüklon, kaasa võttes isegi äikese Otepääle. Meenutagem nüüd rahvatarkust: müristab hangekuul, puistab lund lehekuul!

Mis tuleb?

Läbi sai paastukuu, linnukuu, urbekuu, hea teeninduse ja teatrikuu, algas nalja- ja hariliku teeninduse kuu. Mida sa hing selliselt ajalt ikka oodata oskad – aprillis on olnud nii kena, suisa suvist ilma kui ka hilistalvist jahedust ning lumesadusid.

Tänavune jürikuu peaks ennustuste kohaselt tulema keskmine: tujukas, muutlik, suhteliselt päikeseline.

Et märts oli märg, ei tohiks seekord ähvardada kevadine põud. Lähapäevil on oodata vihmast, edasi võiks ilm kuivana püsida. Eks näeme, kas mudelite prognoosid lähevad täkkesse.

Aastate eest

- 1908. aasta paastukuu oli Tartus jahe (-4°C) ning kuivavõitu (20 mm).

Päevalehes kirjutati ilmaelust:

- Stockholmist teatatakse, et tervel Skandinavia poolsaarel kange torm möllavat. Laevade liikumine on korratu.
- Kevade on uue elu ärkamise aeg. Ainuke hüüd, mis kevadel ühest ilma otsast teise kostab, on kutse tulisele tööle. Ja just meil eestlastel on tarvis kevade hüüet iseäranis tähele panna, sest meil on kõige pealt omas seltskondlikus elus nii väga palju teha.
- Kõik meie lehed on üksteisega vaenulises laagris ja arvavad omal tulise õiguse olevat üksteist «tõrvata»... Ajakirjanik kui seesugune ei tohiks mitte erakonna mees olla, vast ainult siis, kui tema politikamehena erakonna lehe teenistuses on.